כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת קורח ■ כ"ה סיון ה'תשס"ט ■ 17.06.2009 ■ גליון מס' 23

פרקים בעולמה של רבנות הקהילה בישראל

מאמר ארבעה עשר בסידרה

/ הרב אהרון כ"ץ*

באחת מהגהות הרמ"א לשולחן ערוך יצא המחבר מן הדיון בהלכה והביע השקפת עולם שלמה בכל הנוגע לדרך הלימוד הראויה לתלמיד חכם. בהלכות "כבוד רבו" כותב הרמ"א, שבזמן הזה עיקר הרבנות אינו תלוי במי שלמדו הפלפולים וחילוקים שנוהגים בהם בזמן הזה, רק במי שלמדו פסק ההלכה והעיון והעמידו על האמת והיושר. בדברים אלו הסתמך על תשובתו של המהרי"ק שורש קס"ט: "ואשר כתבת שעיקר הרבנות תלוי בפלפול כדמוכח בסוף פרק אלו מציאות (דף לג) וכן הרב שתופס ישיבה וכו', אומר אני דלאו כללא דודאי מי שלומד לפני הרב בפיר' זמן, והרב מעמיד התלמיד על פשט ההלכה על דרך האמת והיושר, ודאי בעניין זה נעשה תלמידו וחייב בכבודו וזהו רבו שלמדו חכמה, דסוף פרק אלו מציאות וכדפירש שם רש"י, אבל הדרכים שעושים היום בתוספות זמן, וכל אחד אומר הדרך כולו יהיה אמת או שקר, בעניין זה איני רואה בו שום רבנות".

ראוי להעיר שהגירתם של חכמים רבים מאשכנז לאיטליה ולארצות המזרח במאה החמש עשרה, וכן העובדה שהדפסות התלמוד הראשונות על-ידי בני שונצינו (שבהם הודפסו התוספות לצד מסכתות הש"ס), הכניסו את התלמוד יחד עם הלימוד העיוני של התוספות לסדר הלימוד המשופר בקבוצות הלומדים ותלמידי החכמים. חוקר התלמוד ר' חיים זלמן דימיטרובסקי מביא במאמר שהתפרסם בספר היובל לכבוד שלום בארון (תשל"ה-1975) תיאור מסודר על סדרי ישיבתו של המהר"י מינץ: "וזה סדר לימודם: בבקר אחרי יוצאו (של ראש הישיבה) מהישיבה שבה היה מפלפל עם יתר התלמידים, היה יושב בביתו ומגיד ההלכה למי שלא היה להם כח העיוני... ולאחר התפילה היה הולך הרב עם תלמידיו בבית אחד קטן שהיה בחצר בית הכנסת הגדול של פדואה, והוא הנקרא ישיבה, והיו מתקבצים יתר הרבנים והלומדים... הרב היה מקשה וכל אחד משיב לו איש כפי מעלתו... וזהו הנקרא פלפול הישיבה... והפלפול היה נעשה מבחוץ רצוני מבלי שיפתחו ספר, כי הייתה ההלכה שגורה בפי כל. לא היה שם מבלתי גמרת הרב". הלימוד כלל אפוא לימוד ראשוני של סוגיית הגמרא, לימוד התוספות ופלפול הישיבה. הסוגיה עצמה הייתה שגורה בפי הלומדים, והפלפול היה נעשה על פה, ללא ספרים. אנו מבקשים להזכיר כי רבי יהודה בן אליעזר הלוי מינץ נולד בסביבות שנת ה"א קס"ה (1408) ונפטר בשנת ה"א רס"ה (1508). כנראה נולד ר' יהודה במינץ וגורש משם בשנת ה"א רכ"ב (1462), הוא תאריך גירוש היהודים ממינץ. הוא התיישב בפדואה שבאיטליה, שם היה לרב העיר ולראש הישיבה המקומית. בתור משיב, התכתב ר' יהודה עם רבים מגדולי התורה שבזמנו, כמו ר' אליהו מזרחי, רבה של האימפריה העותומאנית, ר' ישראל ברונא ור' יוסף קולון. מרבית כתביו נשרפו, ושרדו רק כשש-עשרה מתשובותיו. אלו נדפסו ע"י בעל נכדתו, המהר"ם פדואה, ביחד עם תשובות המהר"ם עצמו. אנו למדים שלימוד בפלפול היה מקובל כחלק קבוע של הלימוד כבר בישיבות של המאה החמש עשרה שבהם נערכו דיונים בפלפול של הסוגיות שנלמדו במרכזי התורה. רמז לדרך זו של לימוד נלמד

"לא נוכל עם זאת להתעלם מן העובדה הברורה ששיטת הלימוד המיוחדת, שכללה בצד לימוד הפשט בסוגיות גם ספרי חילוקים ואף פלפול כחלק מבירורי הסוגיה, הייתה מקובלת בזמנים הסמוכים לגירוש ספרד..."

תפוצה לכל קהילות ישראל

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

בועטים בכל הקדוש והיקר
הופתעתי מכמות התגובות שהגיעו ל"הנאום האלטרנטיבי" ששלחתי לידידי הטוב, נתן אשל, המכהן כראש לשכתו של ראש הממשלה...
המשך בעמ' 3

חוק וסדר שווה ניסיון
באחד מימות הסתיו הגיע אלי מכר וותיק וסיפר לי שהבן שלו, חייל משוחרר, עסוק בחיפוש...
המשך בעמ' 5

רמז למצוות ביקור חולים מן התורה
אמר ריש לקיש רמז לביקור חולין מן התורה מנין?...
המשך בעמ' 7

סיפור לשבת
שאלה של מבט
בשיחה לפני קהל שומעות מבוגר יותר, בחרתי לדון בנושא ההזדקנות...

יהודים, יהודים
אף טיפת דם יהודי איננה זורמת בעורקי; אינני קשור ליהודים בדרך של נישואים...
המשך בעמ' 4

שביבים
■ עמדה בסוגיה כואבת
■ שהכול ברצונו יתברך
■ כולל מנצפ"ך
■ אהבת הגרים
■ והנה פרח מטה אהרון...
המשך בעמ' 6

לשרות הקוראים: רשימה שלישית של משקאות חריפים כשרים
המשך בעמ' 7

גם מתשובת המהרי"ל (מהדורת קראקא תרמ"א 1881), המספר על בחור חשוב אחד בעירו מגנצא, שהיו לו בחורים וחברים בביתו אוכלי שולחנו. הוא הגיד בפניהם הפשט וקצת משא ומתן כאשר יוכלו לשאת. מאותה תשובה אנו למדים כי התלמידים נהגו לבוא לשמוע ממנו בשעות הערב המוקדמות קושיות, ואחד התלמידים ניצל את אותו המעמד לקידושי אחת מעוזרות הבית.

בתשובת ה"משאת בנימין" לר' בנימין סלניק מצאנו, שבאותו הדור החלו לפסוק הלכה מתוך חידושיהם בסוגיות הגמרא. בשאלת ספק קידושין על-ידי מתנות שנשלחו מחתן לכלתו, מביא ר' בנימין: "ראיתי להרב הגדול הגאון מהר"ר שכנא ז"ל שכתב בתשובה אחת, והפליג מאד להחמיר בכהאי גוונא, ולא מלאני לבי להביא דבריו בתוך דברינו זה בהיות כי הרב הנזכר עם שהיה חכם גדול ומופלג מאוד סמך עצמו על גדולתו ורוחב לבבו, ובחר לו לעצמו ביאור חדש בפירוש הסוגיה במסכת קידושין, ומתוך פירושו יצא לו הדין לחומרה, ואנו אין לנו עסק בפירושים חדשים, רק אנו סומכין עצמינו על פירושי רש"י ובעלי התוספות ושאר המחברים הראשונים אשר היו לפנינו, ומימיהם אנו שותים, לא נסור ימין ושמאל מכל הדברים ופירושים אשר העמידו לפנינו, וכל רבותי ושאר גדולי הדור היו כולם תלמידי הגאון הנזכר ואעפ"כ לא חשו לדבריו. ופוק חזו מה עמא דבר, שהרי לא ראינו ולא שמענו בכל הארצות הללו בכמה שידוכין ששולחין סבלונות בעדים, ולפעמים חוזרין השידוכין ואין פוצה פה ומצפצף להצריך גט". אף שהרב שכנא נחשב מגדולי החכמים באותו הדור, לא הסכים המשאת בנימין לפסוק הלכה על-פי פירוש חדש בסוגיית הגמרא, זולת פירושם של גדולי הראשונים המקובלים ובראשם רש"י ובעלי התוספות.

לא נוכל עם זאת להתעלם מן העובדה הברורה ששיטת הלימוד המיוחדת, שכללה בצד לימוד הפשט בסוגיות גם ספרי חילוקים ואף פלפול כחלק מבירורי הסוגיה, הייתה מקובלת בזמנים הסמוכים לגירוש ספרד. ר' יהודה אבן בולאט, שהיה ממגורשי ספרד, מתאר בספרו "כלל קצר" (שנדפס בקושטא בשנת רצ"א (1531), ושוב הודפס על ידי הר"מ רבינוביץ' בקובץ אזכרה שיצא לזכרו של הגאון הראי"ה קוק זצ"ל בירושלים שנה אחרי פטירת הרב זצ"ל) את דרכי לימודם של החכמים האחרונים, "שהשתדלו לבא בטעמים ובעומק המאמרים התלמודיים, והיותר מפורסם באלה הוא ר' שלמה הצרפתי אשר הלכו בדרכו אחריו בעלי התוספות והחידושים והגורני"ש ושאר בעלי השיטות". (עיין מאמרו המצוין של ר' ישראל תא שמע ז"ל על תוספות הגורני"ש בקובץ ציון תשל"א - קובץ ס"ח, ורשימת המאמרים הגדולה שבתוך מאמרו.) ברור אם כן שכבר באותו הדור ראו חכמים רבים לעצמם את הרשות לבוא לפסוק את ההלכה מתוך הלימוד העיוני החדש, ומתוך חידושיהם בסוגיות הלכה. אין ספק ששיטה מחודשת כזאת מעוררת פולמוס אצל החכמים, בייחוד כאשר באים מכוח החידוש להכריע בהלכות הנוגעות לנושאים רגישים כמו הלכות אישות. בתשובה שנכתבה בשנת רס"ז (1507) כותב ר' עמנואל חן: "מאן דאסיק אדעתיה לפסוק הדין להתיר אשת איש לעלמא מדקדוק כל דהוא, קרינא ליה דקדוקי ענויות ומילתא ברירא היא דכי מפלגינן ושקלינן וטרינן בתוספות או בחידושין בחריפות ולחדודי אז אנו רגילים... בדקדוקים דקים כמיעל פילא בקופא דמחטא. אולם לפסוק הדין ולהתיר האסור וכל שכן בזה אין להתירו אלא בראיות ברורות מלובנות ומחוורות מתוך פשטא דשמעתתא ולא מתוך דקדוק" (עיין שו"ת מים עמוקים סימן ל').

המחלוקת על מעמדם של הפלפולים והחילוקים בקביעת ההלכה נמשכה שנים רבות ובמקומות שונים. הרב פרופ' דימיטרובסקי מצטט במאמר שהוזכר לעיל דברים שנשאל ר' דוד אופנהיים, במסמך נדיר שעותק ממנו מצוי בספריית ביהמ"ד לרבנים בניו יורק: "כיצד ערב לו לימוד החילוקים הנהוגים היום בתחומים הללו כאשר לא יבצר ששמעם מאיש תופס ישיבה אשר לחכם בעניו יחשב", ור' דוד אופנהיים משיב בצורה חריפה כנגד לימוד אותם החילוקים. מכל מקום, השיטה הלכה והתרחבה בעולמה של תורה ברחבי אירופה, במזרח היבשת ובמרכזה, ומי לנו גדולים כמו הגאון ר' יחזקאל לנדא ובני מסורת הלימוד שלו, שעשו בה שימוש לא רק בלימוד והבנת הסוגיות התלמודיות, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בספרי הצל"ח (ציון לנפש חיה), אלא, ואולי ביתר תוקף, בספרי תשובותיו של "הנודע ביהודה", שהם עמודי ברזל לעולם הפסיקה ההלכתית בזמן החדש.

צריך להדגיש כאן, כי בבואנו לדבר על שיטת הפלפול והחילוקים אנו עוסקים בעולם מושגים רחב ביותר; חלק ממנו הוא התפתחות טבעית לשיטה שיצרו בעלי התוספות וראשוני אשכנז וספרד, ויש בו לתרום תרומה משמעותית ביותר לראיה כוללת של הספרות התלמודית המורכבת ולהתפתחות הפסיקה ההלכתית בבעיות חדשות שהזמן גרמן ופלפול שבא לחדד את התלמידים. תיאור מאלף של דרכי הפלפול שהתפתחו לאורך הזמן החדש בבתי המדרש השונים מצוי במאמרו של דימיטרובסקי שהזכרנו לעיל.

מוצא אני לנכון להביא כאן שאלה שנשאל אחד מגאוני דורנו, ר' עובדיה יוסף שליט"א, בספרו יביע אומר חלק ב - אורח חיים סימן יח: "עמדתי ואתבונן אם נאה והגון לת"ח שיעסוק בעיון ופלפול ביום שבת, כמעשהו בחול. או יותר נכון לעסוק במדרשות ואגדות משום עונג שבת". ובתוך דברי תשובתו כותב הרב: "כי בעיר קושטא בזמן גדולי הדור שלפנינו, היו בכל מקום קובעים ישיבה ומפלפלים בש"ס. וכן בעה"ק ירושלים ת"ו היו נוהגים כן בישיבת הפרי חדש לפלפל בעומק הדין. וכן נהגו אחריו ראשי ישיבה הרבנים ז"ל שהיו מפלפלים בספיקא דדינא כפעם בפעם. ובשו"ת כנף רננה חיו"ד בקונטרס מין כנף (סי' מד) שהביא ג"כ ד' היעב"ץ, וכ' שאע"פ שהאחרונים דחו דבריו מההלכה, מ"מ יש להתבונן בטעמו שאין זה משום שטירדת העיון מונעת מעונג שבת, שמניעת העונג אינו חילול. אבל טעמו כי העיון היא מלאכת חכמה לברור אוכל מפסולת, כסוד המקובלים במלאכת בורר. והגם שאין זה להלכה, כמ"ש ר"ה (כט:) יצא תקיעת שופר שהיא חכמה ואינה מלאכה". אפשר לקבוע ברוח התשובה כי לחכמת הפלפול צריך להתמחות במלאכת הבורר. יש פלפול שהוא בירור לאמיתה של תורה, המסייע לנו לחדש בדברי התורה ולפסוק כהלכה. ויש פלפולים המבקשים להכניס פיל בקוף של מחט, ואלה אינם מסייעים לעמוד ולהבין לאמיתה של תורה, וראוי שיורחקו מן התלמידים ומן הפוסקים המבקשים לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול

*הרב אהרן כ"ץ. ראש כולל הלכה במכון גבוה לתורה אונ' בר אילן. רב קהילת "דובב עוז" רמת גן.

בועטים בכל הקדוש והיקר

(הופתעתי מכמות התגובות שהגיעו ל"הנאום האלטרנטיבי" ששלחתי לידידי הטוב, נתן אשל, המכהן כראש לשכתו של ראש הממשלה, בנימין נתניהו. "נאום" המביע כמיהה לבל יכרע נתניהו ברך לנשיא ארה"ב, בעוד בסביבתו הקרובה של ברק אובאמה מדברים על תקיפת איראן רק לאחר שתושמד מדינת ישראל ח"ו, או תיקרע לגזרים מהנשק הגרעיני שישלח לעברה אחמדינג'אד. מיעוט מכובד סבור שאין בכוחה של ישראל לעמוד מול ארה"ב ואירופה, ואילו הרוב מוכן להסתפק במים לחץ ופת חרבה עד תעבור הכוס. והייתה תגובה של אורי מרטון, מחנך, מרצה, סופר ומשורר חרדי, בעל טור בשבועון "בקהילה". "אובאמה הוא רק השוט" ועלינו לחזור בתשובה טרם נאחר המועד. ושוב ייכתב, כי אין בפרסום הרשימה הזאת משום הסכמה עם תוכנה.) כותב מרטון:

אכן, שישה מליון זוגות עיניים צופים בנו כל העת. אנשים, נשים וטף, שהלכו לכבשנים בגלל היותם יהודים. הם צופים ועיניהם כלות, ובחלל היקום עולה ומהדהדת שאלתם-תמיהתם? הלזו "מדינת ישראל" ייקרא?! וכי זהו "מחיר הכבשנים", אליהם הושלכנו?!

יהודים בכל הדורות נעקדו ונשחטו בגלל היותם יהודים כשרים, שומרי מצוות ועוסקים בתורה. הם עונו ונרצחו בכל מיני מיתות משונות, ולא אבו לחלל שם שמים. הם הלכו אל המוות כשקריאת "שמע ישראל" על שפתותיהם. הם צעדו היישר אל כבשן האש, או נטלו מקלם ותרמילם ונדדו כמגורשים לכל רוחות העולם - ולא שעו לשידולם של הכמרים הנוצרים להמיר את דתם, רח"ל. יהודים, עם קדוש וטהור, בחרו למות על קידוש השם, ולא להיפרד ממנו אף לרגע!

והיום מה? מליון וחצי ילדים ב"מדינת ישראל" - אינם יודעים לומר "שמע ישראל". מחנכים דור אחר דור לבעוט בכל הקדוש והיקר לנו. גדל כאן עם מנוכר בתכלית למורשתו, עם שאינו מכיר את דתו, עם שלם שלומד לשנוא כל דבר שריח 'דת' נודף הימנו.

את קברי המתים הקדושים שלנו, בהר הזיתים ובשאר מקומות, מנתצים והורסים - הידיים של מי?? מי הם אלה המהינים להחריד ישני עולם, להפוך אותם לדומן על פני האדמה?? תופתעו לדעת:

גורלו של אף קבר יהודי לא יזכה, מול 'מספרו' של קניון או כביש מהיר. ובעצם, אפילו בית קברות שלם ניתן לעקור ולנתוץ, בעד מאומה - עיינו ערך פינוי גוש קטיף.

שבנו אל ביתנו הלאומי בחסדי שמים ובניסים עצומים - ואיננו יודעים להעריך זאת. בעוד שם שמים שגור, שגור מדי, בשפתם ובדיבורם של המרים באוייבינו - אנו יודעים לפאר ולהלל את 'ידו הארוכה של צהל', ועוד שטויות כאלה. צמד המלים 'ברוך השם' לא יעלה, חלילה, על דל שפתיו של מנהיג יהודי בארץ הקודש, פן יבולע לו בתקשורת ויהא לחוכא ואיטלולא בעיתונות של מחר.

ובאשר לבניה בשטחים - הבה ונבדוק: מי הם הראשונים לגנות? מי הם העומדים וזועקים חמאס, על כל חדרון מורחב בגבעת טלמון עלית ב'? ואינני מתכוון לשמאל הקיצוני הנידח. דבריי מכוונים למנהיגינו הדגולים, אלה הרודפים עד חרמה כל חצי קרוואן ושליש אוהל בארץ ישראל - ואלה המצטרפים אליהם בשתיקה רועמת. את יהבנו, יהב-סרק, אנו תולים במנהיג דגול, משכמו ומעלה, איש השלום והאמת, מר אבו-מאזן ש"ט - ומצרים ובוכים בדמעות התנין שלנו על כך שהחמאס העריץ גוזל מאיתנו את הכבשה התמימה הזו, כבשת הרשע. זה פרצופנו, וככה אנו נראים, ללא ריחא ובר ריחא של אמונה בה' יתברך, שהוא-הוא המנהיג לבירה זו.

לרוב צערנו, אסוננו ויגוננו - אנו כורים בעצמנו את קבר האחים שלנו. הגיע הזמן להכיר באמת המרה: ההזדמנות שניתנה לנו משמיים - באה אל קיצה. רצינו לשחק מעט ב"מדינה ככל העמים" - מה לעשות, המשחק מתקרב לסיומו. שישים שנה נמשך מצב ה"ארך אפים ורב חסד" - לא עוד. אנו עומדים בפני הברירה הסופית, ועלינו לבחור במה אנו רוצים. אם חפצי חיים אנו - כי אז עלינו לשוב לדרך אבותינו, ולעלות על 'דרך המלך המשיח'; ואם לאו - אל נתלה סרחוננו במנהיג ערל זה או אחר, מוסלמי או נוצרי, שחור או לבן, אשר ליבו ביד ה' והוא משמש רק כשוט.

לאן מועדות פנינו? זאת בידינו להחליט. עלינו לעשות זאת, ויפה שעה אחת קודם!

סיפור לשבת

שאלה של מבט

מספרת המחנכת והסופרת החרדית, רוחמה שיין, בספרה "לגעת בכוכבים":

בשיחה לפני קהל שומעות מבוגר יותר, בחרתי לדון בנושא ההזדקנות. קראתי לפני המשתתפות מאמר של הד"ר פאול רסקין, שהופיע בירחון רפואי אמריקאי. הוא הרצה לפני צבור אחיות בנושא: "ההיבטים הפסיכולוגיים של ההזדקנות" ותיאר את המקרה הבא:

הפציינטית אינה מדברת ואינה מבינה את הנאמר לה. לפעמים היא משמיעה הגיים לא ברורים במשך שעה ארוכה בלי שאיש יבין מה היא רוצה לומר. היא אינה מזהה אנשים, אינה זוכרת מקומות ואינה מודעת למשמעותו של הזמן. היא מגיבה כאשר קוראים בשמה.

עבדתי איתה במשך שישה חודשים רצופים, אך היא עדיין אינה

המשך בעמוד הבא...

מגלה כל עניין בהופעתה החיצונית ואינה מסוגלת לטפל בצרכיה הבסיסיים.

יש להאכיל אותה, לרחוץ אותה ולהלביש אותה. מכיוון שהיא חסרת שיניים יש לטחון את המזון המוגש לה. חולצתה כמעט תמיד מוכתמת מפליטות ומריר. היא אינה מסוגלת ללכת ושנתה איננה סדירה. יש שהיא מתעוררת באמצע הלילה ובקולותיה היא מעירה את כל בני הבית. יש לציין שבמשך רוב שעות היום היא עליזה וידידותית, אבל היא גם מסוגלת לפרוץ בבכי בלתי צפוי, ורק תשומת לב וטיפול ירגיעו אותה.

ביקשתי את האחיות לתאר איך היו מרגישות אילו היה עליהן לטפל בפציינטית זו. "מדוכאת" - אמרה האחת. "נרגזת" - אמרה האחרת. "מיואשת" - אמרה השלישית. כשאמרתי להן שאני דווקא נהניתי, הסתכלו עלי בחוסר אמון מופגן, ואז הצגתי בפניהן את תמונת בתי החמודה בת ששת החודשים!

"מדוע קשה יותר לטפל באשה בת תשעים מאשר בתינוקת בת שישה חודשים, בעוד הסימפטומים אצל שתיהן הם כמעט זהים?

תשובתכם תהיה: כי תינוק חסר-אונים שוקל שמונה קילו ומבוגר חסר אונים שוקל שמונים קילו! אבל התשובה היא עמוקה הרבה יותר: התינוק מייצג חיים חדשים, תקווה, ופוטנציאל כמעט בלתי מוגבל, בעוד הזקן מסמל את סוף הדרך עם סיכוי כמעט אפסי לצמיחה ולעליה.

עלינו לשנות את נקודות המבט שלנו ואת יחסנו. אלה העומדים חדלי אונים לפני סיום חייהם, ראויים לאותה תשומת הלב לה זוכים אלה שמתחילים את חייהם כתינוקות חסרי-אונים."

יהודים, יהודים

התפתחה שיחה בחוגנו בעניין קידוש ה' בחיי יום יום. קראתי לפני תלמידותיי מאמר מאלף שנכתב על ידי ג'ורג' וונדינג:

אף טיפת דם יהודי איננה זורמת בעורקי; אינני קשור ליהודים בדרך של נישואים או בכל דרך אפשרית אחרת; אני אפילו אינני מכיר יהודים! אינני חייב לשום יהודי אגורה שחוקה ויהודי לא נטל ממני דבר מעולם; בין כל חבריי ומכריי אינני מצליח למצוא אפילו יהודי אחד לרפואה. אי לכך, אני מרשה לעצמי לדבר על הנושא הזה ששמו "יהודים", מתוך עמדה בלתי תלויה לחלוטין.

רבותי, זהו גזע מיוחד במינו! כן, היהודים מיוחדים באמת. הם מיוחדים בכוח הסבל שלהם, ומיוחדים באהבתם זה לזה. הם מיוחדים בחכמתם ומיוחדים בנאמנותם לערכי הנצח שלהם.

רצונכם בגזע טהור? - לכו לכם אצל היהודים. הייחוס שלהם הוא האציל שבייחוסי העמים כולם. והרי כך אמר אחד מהם, בנימין ד'יזראלי, כאשר לעג חבר בבית הנבחרים הבריטי ליהדותו:

"כן", ענה ד'יזראלי, "יהודי אני! וכאשר היו עדיין אבות אבותיך, לורד נעלה, ברברים באי לא נודע, היו אבות אבותיי כוהנים בבית המקדש בירושלים!"

רצונכם באצולת כשרונות? - ברשימת המצביאים, הסופרים, המוסיקאים, האמנים והפילוסופים של העולם התרבותי, מצויים יותר שמות יהודיים מכפי שיש בכוחי לצטט לפניכם.

ואם באצולת ממון חשקה נפשכם - הרי שצירוף העוצמה הפיננסית של אילי ההון היהודים יכולה, ללא ספק להציל את העולם ממשבר כספי.

נזדמן לי לא פעם לשוחח עם מרצים לפילוסופיה שדיברו על היהודים בהסתייגות כלשהי, אבל יחד עם זה ניתחו בהתלהבות מפליאה את העקרונות הפילוסופיים שספגו מן הרמב"ם.

ולסיכום זכרו: אין בכל העולם חיי משפחה מושלמים יותר מאלה של בתי האב היהודיים - המסירות, האהבה והשלום השוררים בהם, הם נושא לקנאתו של כל מי שצפה בהם ועמד על טיבם.

לדכא את היהודים? - שושלת ארוכה של צארים לא הצליחה בכך, וניסיונותיהן של האדירות במעצמות בכיוון זה נכשלו כישלון חרוץ!

כי העם הזה האריך ימים יותר מחצרות המלכות עתירות היחס ויותר מן הרודנים עזי המצח, יותר מקארל הגדול ומקונסטנטין, יותר ממלכי בבל שדימו עצמם לאלים ויותר מן הפרעונים שבנו את הפירמידות. זהו הגזע בו בחר האלוקים בכבודו ובעצמו, ו-2000 שנות רדיפות וסבל הם עדות חותכת לייעודו הנצחי!

ראש-יהודי - תנועת תשובה ציונית
מחפש תורם/משקיע רציני
לפרוייקט חינוכי חדשני
ראש יהודי
תנועת תשובה ציונית
לפרטים: rosh@rosh-yehudi.co.il ■ לתרומות באתר מאובטח: http://roshy.org/donations.asp

חוק וסדר

פינה משפטית מאת עו"ד משה פרידל

שווה ניסיון

באחד מימות הסתיו הגיע אלי מכר וותיק וסיפר לי שהבן שלו, חייל משוחרר, עסוק בחיפוש.

"מה הוא מחפש" התעניינתי.

"צרות"

"ו...?".

"ו... הוא מצליח, הוא מוצא אותן".

מסתבר גם שיש היזון חוזר בעולם וכשהבחור אינו מחפש צרות ולא מוצא אותן, הן, כלומר הצרות, מוצאות אותו.

בקיצור, הבחור עצר טרמפ עם עוד כמה חברי"ה. בהמשך הצטרפו עוד חברי"ה שעצרו טרמפ ובסוף עצר אותם רכב משטרה. באחד התיקים מצאו קצת חשיש. משהו כמו שלושה קילו. מכובד, צנוע ולא מנקר עיניים. איך אומרים? שיהיה מספיק לכולם.

החברי"ה לקחו עורך דין בצוותא, וזה הציע להם להודות.

הבחור שלי טוען שהוא לא מי-יודע-מה רצה להודות, כי הוא לא היה קשור לסיפור, אבל עורך הדין הסביר לו שככה הכי טוב.

הבחור סירב והתחיל לעורר מהומות, אז הוציאו אותו מהאולם. בסופו של דבר עורך הדין סגר הסדר טיעון והודה בשם כולם.

אחר כך ביקש הבחור לחזור בו מההודיה, אבל אף אחד כבר לא הקשיב.

"ומה עכשיו?" שאלתי.

"עכשיו יש באלאגן" הסביר לי "דיברו על עבודות שירות".

"נו?"

"בינתיים הוא הסתבך עם עורך הדין, הסתבך עם המשטרה, הסתבך עם השופט ועם קצין המבחן. קצין המבחן קבע שהבחור אינו מתאים לעבודות שירות, אז הוא הולך לכלא".

"תבקשו דחייה וחוות דעת נוספת" הצעתי.

"אי אפשר" הסביר לי "השופט אינו מוכן ועורך הדין אומר שזה מצב אבוד. הוא הולך לכלא בטוח".

התקשרתי אל עורך הדין, התברר שהוא מהסנגוריה הציבורית. "אין מה לעשות" טען "אין קצה קצהו של סיכוי וחבל על הזמן, מה שלא תעשה ומה שלא תטען הבחור הולך לבית הסוהר".

"שמעת?" שאל האבא.

"שמעתי".

"אז מה?"

"אין דבר כזה שאין מה לעשות" שטחתי את משנתי "לא מבטיח, אבל שווה ניסיון".

למחרת הגענו, אחר כבוד, אל בית המשפט הנכבד.

"אני רואה שיש עורך דין חדש" שמח השופט.

"כן" הסכמתי עם האבחנה וביקשתי דחייה קצרה וחוות דעת נוספת של הממונה על עבודות השירות.

"תשמע" הסביר לי השופט "מה שלא יהיה, אני לא מתכוון לדחות את הדיון, אבל אתה" הסכים כבודו לבוא לקראתי לפנים משורת הדין "יכול לטעון לפרוטוקול כמה שאתה רק רוצה".

> "התקשרתי אל עורך הדין, התברר שהוא מהסנגוריה הציבורית. "אין מה לעשות" טען "אין קצה קצהו של סיכוי וחבל על הזמן, מה שלא תעשה ומה שלא תטען הבחור הולך לבית הסוהר"..."

"תודה" שיבחתי את פתיחתו.

אחרי 35 דקות של טיעון מנומק ואין סופי, קטע אותי כבודו "בסדר, בסדר" הפטיר בעייפות "אני דוחה את הדיון ושולח לחוו"ד ממונה נוספת, נראה מה יהיה...".

סוף דבר הכל נשמע. בהכוונה נכונה הגיעה חוו"ד חיובית, והבחור קיבל ארבעה חודשים עבודות שירות בסך הכל.

"נו? מה אתה אומר" שאלתי את האב הגאה.

"כזה ילד מעצבן, כבר היה יותר טוב שהיה הולך לכלא...".

הכותב הינו בעל משרד עורכי דין ברעננה

שביבים / שאול שיף

עמדה בסוגיה כואבת

בויכוח הניטש בחברה הדתית על היחס לבעלי נטיות הפוכות, חוזרת ונשאלת השאלה: איך ניתן להעניש בני-אדם בגלל הגנטיקה שלהם? במה פשעו שהכרומוזומים שלהם שונים והרי כך בראם הבורא?

בשאלה זו מקופלים כאב עמוק ואמפטיה למיעוט השונה. אני מזדהה עם הכאב ומבקשת להחיל אותו על קבוצות מיעוט נוספות של אנשים, שנתוניהם המולדים מונעים מהם נתחי חיים הפתוחים לפני הרוב.

צר לי על העיוור שהיה רוצה ליהנות מזיו העולם והדבר נבצר ממנו. צר לי על החרש שהיה רוצה ליהנות מקול ילדו הקורא לו והדבר נבצר ממנו. צר לי על שנפסל לעדות. צר לי על מי שנגזרה עליו מנת משכל נמוכה, כיעור, ננסות או שומן יתר. צר לי גם על ממזרים שאינם מותרים לבוא בקהל, על כהנים שאינם יכולים למסד את אהבתם לגרושות והרשימה עדיין ארוכה.

אינני יודעת מדוע ירדו כל המוגבלויות והצרות הללו לעולם, אך ברור לי שמשמים נגזרו הדברים כך ועלינו מוטלת המשימה להתמודד עמם ברוח תורת ישראל, בדרך הטובה ביותר.

ולמרות ההזדהות עם הצער והכאב, האיסור החד משמעי על יחסים הפוכים - איננו מאפשר עיגול פינות. על אדם בעל נטיות מולדות כאלו נגזר, לצערי הרב, חסר לכל החיים.

ומי שמאמין שמשה אמת ותורתו אמת ושזאת התורה לא תהיה מוחלפת, חייב לקבל את הדין. מי שבחר שלא לקיים איסור מפורש בתורה צריך להיות מודע לכך שהפר את חוק ה', בדומה למי שמפר חוקים אחרים.

וודאי לי שהוא חש קרע בליבו על הפרימה במארג האמוני והדתי שלו, אך לא יעלה על הדעת שיבקש את אישור החברה לבחירתו לחטוא, כשם שלא יעלה על הדעת שהחברה הדתית תיתן אישור וחיבוק למפירי חוקי תורה אחרים. האם, דרך משל, קיימת קהילת גנבים דתיים? (שולמית שין)

* וסיפר לי חסיד חב"ד שהייתה התבטאות נדירה של הרבי זי"ע על "נטיות הפוכות" והוא הסתפק בכך שאמר, שאילו אביו של אותו אדם היה נוהג כמו בנו, הרי שהבן כלל לא היה מגיע לעולם הזה... (ש. שאול)

שהכול ברצונו יתברך

בספרו על התורה, "בן לאשרי-ברכה משולשת", כותב, בין היתר, המקובל הפלאי, הרב יצחק הכהן הוברמן זצ"ל, (המכונה: "הצדיק מרעננה") בפרשת שלח-לך: "והנה בארץ ישראל כתיב (דברים י"א, י"ב) ארץ אשר ה' אלוקיך דורש אותה, ששם ההשגחה פרטית. לא על-ידי מסך השרים ולא (על-ידי) מערכת הכוכבים ומזלות. אם כן, היא איננה תחת הטבע שבאה בהנהגת הקב"ה על-ידי ע' שרים והמערכה (תנחומא ראה, ח'). וכדי לבוא לארץ (ישראל) שאינה תחת הנהגת הטבע, נחוצה אמונה פשוטה, להאמין שהכול ברצונו וחיותו יתברך... שהכול מתנהג בה (בארץ ישראל) שלא כדרך הטבע."

כולל מנצפ"ך

מובא בגמרא, לפיכך נקראו ראשונים סופרים, שהיו סופרים כל אותיות שבתורה וכו'. וכמה אותיות יש בתורה? לפי המסורת של חסרות ויתרות שיש בידינו, מנין האותיות שבתורה מסתכם ב-304805. האות שכתובה בתורה מספר פעמים הרב ביותר היא האות י': 31 אלף ו-530. המעט ביותר: ף' 834 פעמים בלבד. וללא אותיות מנצפ"ך האות ט' היא האות המוזכרת הכי פחות בתורה: 1802 פעמים בלבד.

ב-26 פסוקים בתנ"ך ניתן למצוא את כל אותיות האלף-בית. מתוכן רק פעמיים בתורה בפרשת בשלח פרק ט"ז פסוק ט"ז ובפרשת ואתחנן פרק ד' פסוק ל"ד.

בצפניה פרק ג' פסוק ח' יש את כל אותיות האלף-בית כולל אותיות מנצפ"ך. והנה בפסוק שלאחריו, בצפניה ג' פסוק ט' כתוב: "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ד' לעבדו שכם אחד".

"ויתכן שיש קשר בדרך דרוש בין הפסוקים. לאמור, שעל-ידי תיקון כל כ"ז האותיות בהתכללותם והתקשרותם יבוא התיקון של "שפה ברורה". (ועי"ש במפרשים כמה הסברים ל-"שפה ברורה")." ואת כל זה ליקטתי מספרו "דברי יעקב" על אגדות הש"ס, של מורי ורבי, הצדיק האמיתי, הרה"ג רבי יעקב עדס שליט"א. בספר מתייחס הרב באריכות לכל האותיות שבתורה ופסוקי האלף-בית בתנ"ך והמובא כאן הוא רק קטע קטן ביותר.

אהבת הגרים

במדרש רבה (וילנא) פרשת נשא, פרשה ח' סימן ב' נאמר: "הרבה הקב"ה אוהב את הגרים. למה הדבר דומה: למלך שהיתה לו צאן והיתה יוצאת בשדה ונכנסת בערב. כן בכל יום. פעם אחת נכנס צבי אחד עם הצאן, הלך לו אצל העזים, היה רועה עמהם. נכנסה הצאן לדיר נכנס עמהם. יצאת לרעות, יצא עמהם. אמרו למלך: הצבי הזה נלוה עם הצאן והוא רועה עמהם. כל יום ויום יוצא עמהם ונכנס עמהם. היה המלך אוהבו.

בזמן שהוא יוצא לשדה היה מפקיד רועה יפה לרצונו, לא יכה אדם אותו, הזהרו בו, ואף כשהוא נכנס עם הצאן היה אומר להם תנו לו וישתה. והיה אוהבו הרבה. אמרו לו: מרי! כמה תיישים יש לך, כמה כבשים יש לך, כמה גדיים יש לך ואין אתה מזהירנו, ועל הצבי הזה בכל יום ויום את מצוונו? אמר להם המלך: הצאן רוצה ולא רוצה, כך היא דרכה לרעות בשדה כל היום, ולערב לבוא לישן בתוך הדיר.

הצביים, במדבר הם ישנים, אין דרכם ליכנס לישוב בני אדם. לא נחזיק טובה לזה שהניח כל המדבר הרחב הגדול, במקום כל החיות ובא ועמד בחצר? כך (כלום) אין אנו צריכים להחזיק טובה לגר שהניח משפחתו ובית אביו והניח אומתו וכל אומות העולם ובא לו אצלנו? לכן, הרבה עליו שמירה."

והנה פרח מטה אהרון...

סיפרו נחמה וד"ר גבריאל ה. כהן:

כשעלה האפיפיור פאולוס הששי לסייר בהר-ציון במהלך ביקורו בישראל בשנת 1964, קיבל את פניו בצאתו מרכבו, הממונה על ההר באותם ימים, ד"ר ש.ז. כהנא ז"ל [לשעבר מנכ"ל משרד הדתות. בדרכם עברו על-פני אחת מתצפיות ההר ממנה נשקפו בזווית טובה ירושלים המזרחית וירושלים המערבית.

פנה האפיפיור לאבא ז"ל ושאל: מה דעתך על הסיכסוך סביב ירושלים? למי לדעתך שייכת העיר? ענה לו אבא ואמר: אצלנו ביהדות נוהגים לענות לשאלות טעונות כאלו תוך הסתמכות על התנ"ך. ואכן, גם אצלנו היה סכסוך גדול סביב השאלה למי שייכת הכהונה? לקורח ועדתו או לאהרון ואנשיו? ניסו לקבל אות משמים בדרכים שונות. הייתה מגפה, האדמה פצתה את פיה ושום דרך לא הצליחה לשכנע. זאת, עד ששמו את מטות כל ראשי השבטים באהל מועד ושם רק מטהו של אהרון פרח והמחלוקת הסתיימה. האות היה ברור.

פנה אבא לאפיפיור ואמר: יביט נא כבי על ירושלים המערבית התוססת ופורחת ועל ירושלים המזרחית האפורה והשוממה. מדוע שכנע מטה אהרון בפריחתו? כי הפריחה מסמלת חיים, המשכיות וקשר חיובי עם האדמה שאתה חי עליה והיא נענית לך. זאת היא אדוני תשובתי לשאלתך. האפיפיור לא אמר מלה ורק הניד ראשו מלא עניין.

וואו...

רמז למצוות ביקור חולים מן התורה

אמר ריש לקיש (נדרים ל"ט עמוד ב') רמז לביקור חולין מן התורה מנין? שנאמר (פרשת קורח, במדבר ט"ז פסוק כ"ט) "אם כמות כל האדם ימתון אלה ופקדת כל האדם (יפקד עליהם, לא ה' שלחני)".

שואלת הגמרא: "מאי משמע", כלומר, כיצד מתפרש הפסוק שמשתמע ממנו עניין ביקור חולים?

הגמרא עונה: "אמר רבא: "אם כמות כל האדם ימותון אלה" פירושו שעדת קורח ימותו באופן הרגיל שבו מתים שאר בני אדם, "ש(קודם למיתתם) הן חולים ומוטלים בעריסתן, ובני אדם מבקרים אותן", כפי שהפסוק מפרש והולך: "ופקדת כל האדם יפקד עליהם", מלשון פקידה וזכירה, שמכיריו של החולה זוכרים אותו ומבקרים אותו לדעת את שלומו ולראות אם ניתן לעזור לו... (וראה שוטנשטין במקום).

ליקט וערך: עו"ד משה פרידל

לשרות הקוראים:
רשימה שלישית של משקאות חריפים כשרים

- El Diamante del Cielo Tequila OU
- Elit Elit Vodka OU
- Elit Vodka 40% ABV OU
- Esslinger Beer OU
- Extra Gold Beer OU
- Fabrica de Tequilas Finos Tequila OU
- Forvard Klassika Vodka 40% ABV OU
- Forvard Originalnaya Vodka 40% ABV OU
- Forward Forward Klassika OU
- Forward Forward Premium Vodka OU
- Forward Forward Originalnaya OU
- Forward Forward Vodka OU
- Frangelico Liqueur Liqueur OU
- Full Moon Winter Ale Ale OU
- George Killing's Irish Red Lager OU
- Gibbons Beer OU
- Glazur Glazur Premium Vodka OU
- Glazur Vodka 37%, 40%, 43%, & 50% OU
- Glazur Glazur Vodka OU
- Glazur Vodka 40% ABV OU
- Glazur Glazur Classic Vodka OU
- Glazur Zlata Vodka 40% ABV OU
- Godiva Godiva Liqueur Mocha UD
- Godiva Cappuccino Liqueur UD
- Godiva Godiva Liqueur OU
- Godiva Caramel Milk Chocolat Liqeuer UD
- Godiva Chocolate Cream Liqueur UD
- Godiva White Chocolate Liqueur UD
- Goldenbarr Chocolate Vodka OU
- Gubernskaya Gubernskaya Originalnaya Vodka OU

- Gubernskaya Gubernskaya Vodka OU
- Gubernskaya Vodka 40% ABV OU
- Hamashkeh Blended Scotch Whiskey OU
- Hamashkeh Scotch Whisky OU
- Hamashkeh Advoscotch OU
- Hana Plum Flavored Sake OU
- Herman Jansen Apricot Liqueur OU
- Herman Jansen Curacao Blue Liqueur OU
- Herman Jansen Triple Sec Liqueur OU
- Herman Jansen Chocolate Mint Liqueur OU
- Herman Jansen Creme de Menthe Liqueur OU
- Herman Jansen Cherry Liqueur OU
- Herman Joseph's Private Beer OU
- Herzog French Cognac Louis Royer V.S. UP
- Herzog French Cognac Napoleon Montaigne UP
- Herzog French Cognac Louis Royer V.S.O.P. UP
- Herzog French Boukha Fig Brandy OU
- Herzog French Cognac Three Star Montaigne UP
- Herzog French Cognac Louis Royer X.O UP
- Herzog French Grillon UP
- Herzog French Les Alouettes UP

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
טל. 052-7723288
אימייל. gilwein26@012.net.il

כל הרוצה לקבל באימייל ולהצטרף
ללימוד משנה והלכה יומית יש לפנות ל:
mhyomit@gmail.com